

S'Arenal de Mallorca

S'Arenal de Mallorca
Butlletí informatiu de les
barriades de C'an Pastilla, Me-
ravelles, Es Pilarí, Ses Ca-
denes, S'Arenal, Son Verí,
Cala Blava, Badia Gran i les
altres urbanitzacions.
Edita Associació de Veïnats
Son Sunyer.
DIRECTOR
Mateu Joan i Florit
IMPRIMEIX
Imprenta Atlante
DEPOSIT LEGAL
PM 473-80
Publicitat i subscripcions
Caní Canteres 132
Telefon 265005 S'Arenal.

BULLETI INFORMATIU No. 7 / OCTUBRE 1981

Preu 50 Ptas.

L'Amo Antoni Navarro i Macià, únic planterista de
palmeres datileres dels Països Catalans

Editorial

El primer dimarts de setembre, representants de l'associació de veïnats de S'Arenal prengueran part a la comissió informativa vies i obres de l'Ajuntament de Ciutat. Es va entregar al senyor Mansito president de l'esmentada comissió un pec d'instàncies de la quasi totalitat de comerciants i hotelers del carrer just baix de la voravia. Es va argumentar damunt la necessitat que a S'Arenal i fins a Ca'n Pastilla es dugui la política de sembrar arbres a milenars. Sembrar arbres a Son Gotleu o a Son Rapi-nya pot ser un luxe, a la nostre barriada és una inversió que donarà sens dubte bons dividends. Cal tenir en compte que la nostre barriada és el rebost de Mallorca, a més d'estar poblada per unes dues centes mil persones. Quina barriada de Ciutat o quin poble de Mallorca té capacitat per donar cobert a tanta gent? Equiparar S'Arenal de Mallorca a

qualsevol altra barriada és un error. Els ajuntaments que ens controlen s'han d'adonar que la nostre realitat i obrar en conseqüència. Els carrers de Ca'n Pastilla esta prou be d'arbrat; la vorera de mar, però, fa l'impressió d'estar construïda damunt un desert.

A CA'N PASTILLA MANCA UNA FILERA DE FASSERS A LA VORETA DE LA MAR, que canviaran la fesomia del poble i tant els turistes com el nadius ho agrairan. Els directius del Club Náutic S'Arenal s'han avançat i ja han fet la seva campanya verda. A mitjan setembre i per encàrrec seu, l'Amo Antoni Navarro i Macià, que te uns planter de palmeres datileres d'Elx, únic en la seva especialitat arreu dels Països Catalans, ha sembrat xeixanta fassers que donen goig de veure. Més en donaran, l'any que ve quan estiguin carregades de dàtils.

El regidors de Lluçma-jor poden prendre mostra. A la vora de la mar, des de l'Hotel San Diego fins el Club Náutic, S'HI POT SEMBRAR UNA FILERA DE FASSERS. Segons l'Amo Antoni Navarro, des de primers de maig a finals d'octubre és temps hàbil per sembrar aquesta casta d'arbres. Els mesos d'hivern es poden sembrar moltes castes d'arbres. Cal ressemmar tots els que han mort per diferents causes, perquè eren vells, perquè han tengut una topada de trànsit o simplement perquè eren vells, perquè han tengut una topada de trànsit o simplement perquè han estat tallats per qualche veïnat. Això, ho han de fer els Ajuntaments, la prefectura de costes, el Ministeri d'Obres Públiques, el Consell de Mallorca i fins i tot els particulars.

Entre tots hem de fer un poblec més acollidor.

Cala Blava es Calà Foc

Cala Blava és sens dubte el millor habitat per a l'hone de dins el terme de S'Arenal. Arbres per tot arreu ombretgen, aturen el vent i donen un ambient agradable al lloc. Aquest passat mes de setembre, però, el bosc que s'esten a les dues bandes del torrent de Cala Blava es calaren foc, pareix que intencionadament ja que el foc va començar per dos llocs diferents. Els arbres ofereixen l'espectacle dantesco que podem veure a les fotografies.

L'Estiu ha acabat

Encara que les nostres platjes estiguin plenes i que hi hagi molte de gent als hotels, l'estiu ha acabat. Ha acabat com ca acabar aquesta sirena, obra d'un artista anònim que va acabar a la comisaria de districte acusat de demanar llimosna.

Centenars de fotografies foren fetes a la sirena abans que les ones i les màquines de netetja de la platja l'esvaïssin. La gent posava monedes damunt un tros de diari que l'artista havia posat en terra. Aquesto fou el motiu de que la policia nacional el se'n dugués. Hem de suposar que l'amollaren tot d'una sense cap càrrec.

Preguntes a "S'Arenal de Mallorca"

Quan tendrem ràdio en català a qualsevol hora del dia i de la nit?

Quan tendrem televisió en català tot l'horabaixa i tot el vespre?

Quan s'adonarà la gent de S'Arenal que te una revista a la seva disposició per escriure i expressar les seves opinions?

Quan tendrem aigua i clavaguers a Ses Cadenes?

Quan es pronunciarà el Club Nautic a favor de la independència municipal de S'Arenal?

Quan s'esfaltarà el tros de carrer de devora l'escola?

Quan s'arreglarà la Plaça del Consultori?

Quan ens dirà el senyor rector la missa en català a Ses Cadenes?

Quan s'adonarà la gent que la llengua parlada a València, Catalunya, El Rosselló, Andorra i Mallorca és la mateixa llengua?

Quan tendrem Ajuntament a S'Arenal de Mallorca?

Quan acabaran els colonitzadors de Madrid de pensar en dàrsenes, pantelans i plataformes dins la nostre badia?

Quan s'adonaran els immigrants de les avantatges que suposaran per a ells, —i per noltros— la integració lingüística i cultural a aquesta Mallorca que els ha acollits?

Quan tendrem mancomunitat de transports a l'àrea Metropolitana de Ciutat?

Quan s'asfaltarà la carretera d'Enderrocat?

Quan es començaran les obres de l'Autovia de S'Arenal?

Quan començarà la gent a mourer-se per demanar el Pla Parcial i l'Urbanització de Bellavista i Son Granada?

Quan s'adonarà la gent que una de les millors maneres que tenim ara els s'arenalers de solucionar els nostres problemes és estar dins les Associacions de Veïnats?

Quan s'adonaran els empresaris s'arenalers de la conveniència que hi hagi a la nostre zona una platja reservada per nudistes.

Quan començaran els comerciants de S'Arenal a posar els rètols dels seus establiments en català, a més de les quatre o cinc llengües estrangeres acostumades?

Quan ens donaran els nostros polítics l'Estatut d'Autonomia?

Quan hi haurà escoles a bastament per a tots els nins i nines a S'Arenal?

Quan ens posarà l'Ajuntament de Llucmajor bombilles a les faroles de devora la platja al carrer Miramar?

L'any que ve, si Deu Vol!!

LA NACIO CATALANA

Ara que s'acosta l'Onze de Setembre, en què es commemora l'heroica defensa de Barcelona contra les topes de Felip V, voldria recordar només els articles primer i segon del capítol I, títol I, "De la Terra Catalana i els Catalans", de la Constitució de Catalunya sancionada per les Corts Catalanes l'any 1702, la qual el mateix rei havia jurat, abans d'abolir-la mitjançant el decret de Nova Planta, després de la derrota del 1714. Heus ací el text literal d'aquest dos articles:

"Article 1er. La Nació Catalana és la reunió dels pobles que parlen l'idioma català. El seu territori comprèn: Catalunya, amb els comtats del Rosselló i Cerdanya; el regne de València; el regne de Mallorca.

"Article 2n. Els tres pobles que formen la Nació Catalana tenen la seva Constitució Política i estan confederats entre ells i amb el regne d'Aragó, mitjançant certes condicions que són objecte d'una llei especial. Catalunya és l'Estat polític format dintre de la Confederació pels catalans del Principat i els comtats del Rosselló i Cerdanya".

ANDREU CORTINA
I MESTRE

ESTADA A EUSKADI

M'ha sorprès veure arreu del País Basc els toponímics en llengua pròpia o en basc i castellà si hi havia diferència gràfica. I tant se val que em trobés a Euskadi-nord (dreta de Bidasoa) com no; sempre la mateixa norma. El nom de les escoles, dels ajuntaments, dels comerços. I diria, també, tots els carrers de Donostia (Sant Sebastià) i d'Irun, que no són pas pocs.

Les estacions del tren de Donostia a Bilbao (no, no m'equivoco), totes en basc o bilingües.

Cartas

Es un exemple que haurem de tenir ben present.

Vaig saber que un gran nombre de basc aprofundix el coneixement de l'euskera, perquè entén que és com, també, han de poder parlar i escriure bé.

A les festes d'Irun, cito per cas, el que concursaven en les cobles (bertsolaris), es replicaven —sobre un tema que les indicaven uns moments abans— en basc.

Evidentment hi ha un gran percentatge de gent que no sap el basc i, també, hi ha una quantitat considerable que viu al país i que —perquè són d'altres regions— ni el castellà no parlen bé; però no protesta ningú de la reivindicació de la llengua (tampoc no en treuen res).

I les "ikurriñak" pertot, sense companyia, si no es tractava d'una entitat oficial, en la qual es veia, al costat, la bicolor.

En definitiva, un ambient de pàtria molt agradable, persistent i comprensiu. Els estranys s'hi senten bé.

ENRIC TODA I SALA

EL "TOPLESS" I LA SALUT

Enguany i sense sortir de S'Arenal hem pogut

comprovar com s'incrementa la pràctica del topless les nostres platges.

Pensem que això, així que es vagin eliminant tabús, és qualque cosa ben natural. La humilitat ha viscut centenars de segles a l'aire lliure i soletjada de cap a peus. Els atletes grecs antics, el poble que creà la civilització occidental (i per tant destructora de tabús) competien completament nus, i se n'admirava la seva bellesa corpòria integral.

Ara també, al final d'un estiu a la platja, hom estima l'aspecte de la pell embrunida natural... encara que no tota integralment, ja que les parts on no ha tocat el sol semblen malaltisses i mancades de vitalitat.

I tants de càncers de pit i vagina de la dona, no seriem nosaltres mateixos que ajudàssim a propiciarlos amb els nostros tabús?

Tabús irracionals, arenalers, o no. Què us sembla a vltros?

JOAN LLOMPART I MIR

AUTONOMIA CONTROLADA

Llegim en el diccionari de la llengua catalana allò que s'entén per autonomia. Diu així "Autonomia Qualitat d'autònom Facul-

tat de governar-se por fueos propios".

Si analitzem aquests paràgrafs d'ambdós diccionaris que defineixen el que és una autonomia, veurem que una corporació, regió o nacionalitat que gaudeix d'una autonomia i que té el privilegi de governar-se d'acord amb les seves pròpies lleis; és a dir, que té també la facultat de promulgar les esmentades lleis, és un país o una corporació amb completa llibertat de governar-se per si mateixa. Ara bé, si aquesta autonomia és supervisada per aquells que no tenen al seu càrrec una intervenció directa en el desenvolupament d'aquesta, podríem considerar-la com "autonomia controlada". I això és greu i més greu encara si aquell qui concedeix una autonomia n'in tercepta el normal desenvolupament amb uns supernomenaments que debiliten la gestió d'aquells que tenen la missió de govern. Llavors és de molt ben dir que l'autonomia concedida està "en llibertat vigilada".

JOAN BOTER I MIR

AQUESTA SECCIO ESTA OBERTA A TOT THOM. ANIMAN ALS ARENALERS A EXPRESAR LES SEVES OPINIONS ESCRIVINT A S'ARENAL DE MALLORCA, AL CANI DE LES CANTERES, 132.

El darrer crit en bosses i articles en pell

CURTITS

Avinguda Nacional
devora

HOTEL TOKIO

FERRETERIA DEL BRICOLAGE

Son el n.º 1 a S'Arenal en el Bricolage-eines Bosch

Ferreteria en General

Lloguer

de compressors

I DE GRUPS ELECTROGENTS

Carrer Milán, cantonada

Carretera Militar

Contarelles d'una pastera

S'estiu va passar, així com passaven en aquell temps tots o quasi tots. Durant s'estiu se va negar un allot.

En s'hivernada, quan anava per S'Arenal, no podia passar sense acostar-me a sa pastera que tenia mes xerrera que mai. A l'acostar-m'hi me digué sense més ni més; "han passat coses grosses: s'altre dia varen esser aquí uns quants senyors i amb cintes molts llargues prengueren mides i clavaren mitja dotzena d'estaques, donant explicacions a uns altres senyors que per allà estaven, a sa part des Mollet més aprop des poble.

Pocs dies després tornaren aquests senyors que no prenien mides i uns quants més, entre ells el senyor Batle Major de la Vila. Hi va haver discutides llargues i paraules gruixades. Jo no sé com acabà tot aquest bogiot, però crec que volien fer uns escats per aquí i no els feren; a la fi, parlàren de fer-los a s'enfront. Tot pareix que es va moure perquè es veïats d'ací davant volen veure tot es mollet des des seu portal; com a mi no me va ni me ve, ho deix córrer. an es meus amos no les vaig sentir parlar; un dia que eren un parell de ciutadans que volien fer aquells escats, s'altre li va respondre que també n'hi havia de llumajors i acabaren de parlar-ne. Me tiraren a la mar i sortiren a

pescar aranyes amb una fitora ben llarga. Era un dia de bon sol i la mar plana. N'agafaren un bon ranxo.

Passà tots l'estiu vinent sense que jo m'acostàs a sa pastera, aquella amiga meua un poc especial. A la fi m'hi vaig acotar. En veure'm va fer un cruixit de costella: era que me volia contar quatre coses. L'havien pintada de bell nou. Me contà que als seus amos adeshiara les deixaven quatre xerxes primes esmeiades, les entestaven una a l'altre, que havien fet un parell de vols a S'Altina Fonda i a sa d'En Ferrà. Calaven ses xerxes sense fer renou de rems ni d'altra mena vora aquelles altines en forma de mig rotlo de amb quatre bagues i llavores anaven per ran de terra, començaven a fer renou amb sos rems picant damunt sa pastera. Després de tot aquest debalal, treien ses xerxes, no sense abans haver mirat amb so "tubo" si es mabres s'havien enterrat prop des plom de sa xerxa i amb sa fitorera sel's feien seus, n'ompliren un parell de caixons.

Un poc abans d'arribar a S'Altina d'En Ferrà, hi havia una tiringa de mitjans de pla que servien per anar a cercar prou fons per embarcar; les hi havia fet posar es metge Rosselló. El poble l'anomenava Es Mollet d'En Rosselló. A n'aquest mollet, de vetlada, hi va a pescar oradelles

Don Aniceto, un carabiner retirat, molt bona persona, que estava de guardià amb la seva dona, la senyora Maria, a Son Grauet. Era molt pescador, s'única feina que tenia amic dels meus amos i de tothom. Idò Don Aniceto les digué que per aquell mollet hi compareixien a més d'oradelles, qualque llop. Els meus amos amb les queatre xerxes anaren a fer-hi un vol metre Don Aniceto pescava. Quan van haver fet es rotlo, encengueren es llum i afitoraren jus ran es plom de ses xerxes tres llops d'unes cinc terces cadescun. També hi agafaren dues oradelles i quatre mabres esmaiats. Damunt es mollets hi havia una parella de casats novells, se donaven sa ma en aquell temps a les fosques no hi solia haver parelles totes soles si no eren castas; ses que no ho eren —que sempre n'hi ha hagudes— s'amagaven. Ella li digué: "No veus unes foscuries quaranta o cinquanta passes lluny, dins la mar? "El li contestà que no veia res i que les foscuries devien esser produïdes pes llum de sa barca. L'endemà dematí varen sortir jus sullà, aquells set o vuit caps d'olla de sis a set brases de llarg. Figura-vos s'espant que me va agafar en saber-ho. Si me peguen costada ja ho en cantarien galls ni gallines de jo.

(continuarà)

Del diari Avui

Ideas sobre el treball

Les idees que proposa a França el govern Mitterrand per intentar de resoldre els problemes del món del treball —i especialment l'atur— són interessants. No sé si seran viables o no ho seran, si hi haurà oposició parlamentària o popular —o totes dues alhora— o si amplis sectors s'hi posaran a favor. No es pot negar, però, que el programa dels socialistes —seria excessiu dir-ne «programa socialista»— trenca la rutina i té aquella dosi d'imaginació creativa que justifica políticament l'esquerra.

Deixant de banda noves disposicions fiscals sobre les grans fortunes, reducció de l'edat de jubilació, reducció dels horaris i dies de treball, etc. hi ha algunes novetats dignes d'ésser considerades.

Per exemple, l'organització d'una mena de servei social, en el marc del qual els joves podran fer una sèrie de tasques d'interès públic —com les ecològiques— a canvi d'una retribució. Penso que si el govern podia fer un oferiment semblant als nostres joves, tota una promoció catalana que es troba avui dia afectada per la manca d'un lloc de treball, i més encara per la desesperança de no saber on acudir per obtenir-lo, incorporaria a la nostra societat un ingredient d'entusiasme; saber-se ocupat en una feina que beneficia la col·lectivitat és precisament el que reclama la part més lúcida, més exigent i al mateix temps més generosa de la joventut.

Una altra proposició: la introducció en el món del treball de l'anomenat any sabàtic, reservat fins ara pràcticament al món de la Universitat, després de sis anys de treball. un

any sencer de vacances. Tinc un parell d'amics, catedràtics als Estats Units, que n'han tret molt de partit, i aprofiten aquests llargs períodes per a fer viatges d'estudis, per a preparar i redactar treballs, etc. Aplicar aquest criteri a un sector de treballadors —veig difícil una norma general, de moment— seria un desafiament apassionant per a les possibilitats de reacció de cadascú. D'una banda, caldria acceptar que durant l'any d'«excedència» —perquè no es perdria la plaça— es cobraria menys, i, a l'altre platet de la balança, s'hi posaria l'interès a aprofitar l'any per a millorar la formació professional, per a enriquir-se en l'àmbit de la cultura, per a recupear un temps de llibertat i de reflexió, d'humanització... la veritable «pausa que refresca».

El primer ministre Mauroy també suggereix que l'Administració podria proposar als funcionaris un pla de treball parcial, o bé la setmana de quatre dies rebaixant el sou un vint per cent. Tot això, com podem veure, planteja públicament la gran i bàsica decisió: treballar el màxim per guanyar com més millor, o renunciar a una part sensible dels ingressos a canvi d'una disponibilitat vital més gran. Quin repte a l'home competitiu i angosiats d'avui dia! És la filosofia de l'existència el que es posarà a debat.

El projecte és que cada vegada hi hagi més gent que treballi... menys. M'agradaria que triomfés la lògica final: arribar a una situació en què «ningu» no hagi de treballar «gens». Per a aconseguir-ho tindrem una «feinada».

Josep M. Espinàs

El miracle de la unió

Per Antoni Pomar i Gual

Quan va néixer la Llei de Costes, l'Enginyer en Cap D. Toni Garau Mulet, va proposar a l'Estat que concedís l'explotació de la platja a la nostre Societat, amb suficient solvència, que se comprometia a donar els serveis de neteja i manteniment, a més de construir per seu compte un mur de contenció, uns balnearis, jardins, aparcaments, llocs d'espali pels infants, etc.

Els hotelers de la Platja, quasi tots ells, els mateixos que formaven l'Associació, crearen una Societat Anònima que anomenaren "Mar de Mallorca" i aconseguiren l'esmentada concessió.

Passaren vertaderes penallitats econòmiques, però amb l'ajuda de la banca privada a curt termini (amb l'aval personal dels socis) i finalment amb un crèdit oficial a llarg termini aconseguiren sortir-se'n.

Actualment aquesta

societat disposa de:

1 màquina francesa Derruè, que ja esta en desús. Es un símbol: fou la primera màquina que s'utilitzà després del "miracle"

1 Moderna "Carterpillar", que també extreu algues.

1 Agranadora, que netetja l'arena, les voravies i els jardins.

1 Progadora pel tractor, per tamitzar l'arena i oxigenar-la.

3 Camions per retirar les deixalles.

1 servei de lanxes de salvament amb radiotelefon per a contactes amb la policia i vigilància.

1 abocadors per a les deixalles així com un taller de reparacions i manteniment de les hamaques, velomars i ombrelles.

I seguint amb el lema heretat de l'antiga associació, que la labor de la societat ha de ser un "servei i no un negoci". Com es fa la neteja?

Començarem aclarint

que actualment l'Estat ha instalat dues plantes depuradores, —una a Sant Jordi i l'altre a S'Arenal— Tot això unit a una moderna xarxa de clavaguera fa que ni una gota de les aigües residuals vagin a parar a la mar. Vet aquí la seva feina:

Una vegada per setmana, un equip de submarinistes analitza l'aigua de la mar de cada 100 metres. D'aquesta manera se té la seguretat que cap desaprofissiu o cap pirata tira aigua bruta a la mar. Si ho fa es detecta tot d'una.

A les 8 del matí, cada platjer neteja a consciència la seva parcela d'arena i acaramulla amb ajuda de la senalla i el rasclet la brutor recollida.

A las 9 passen els camions, que la retiren. Hi ha dies que s'han recollit fins a; VINT-I-CINC TONES DE DEIXALLES!

A les 5 de la matinada, cada dia, una colla d'obrers amb l'ajuda de la porgadora tamitza l'arena, fins allà on pugui arribar, —depèn de l'estat en que es troba la platja—. D'aquesta manera elimina tota la brutor que no sia arena —llosques, plàstics etc.— En voltjar els rodets l'arena i tirar-la amb força damunt el garbell, queda OXIGENADA. i amb l'ajuda de les saladina de la mar, queda despolucionada, lliure de bacils, fongs i altres mals que produeix la suor humana. Recordem que en aquesta platja se banyen a l'estiu més de 80.000 persones! cada dia.

Quan arriba l'alga —l'assot continua— se retira amb la rapidesa que la quantitat exigeix. Hi ha anys que es treuen 4.000 tones i n'hi ha altres que s'en han arribat a treure, QUARANTE MIL TONES!

Aquesta ha estat EL MIRACLE DE LA UNIO. Aquest resultat possible, gràcies a uns comerciants que pensaren sempre en

DONAR UN SERVEI, que saberen tenir la paciència d'obtenir només beneficis indirectes i jamai pensaren que aquesta societat pogués ser un NEGOCI.

Actualment, així ho po-

dem llegir amb orgull a revistes especialitzades d'Espanya i de l'Extranger, podem assegurar que en general és LA PLATJA MES NETA DE LA MEDITERRANEA.

Entrevista al batle de barri Conversa amb N'Antoni Vera

En Manolo Rodríguez Valencia, com a delegat que és de l'Ajuntament de Llucmajor a S'Arenal, sap moltes de coses, coses que sens dubte interessin als qui vivim a S'Arenal de Mallorca. Li feim unes preguntes.

Al carrer de Balears hi ha un forn que cada vespre umpl de fum els carrers i les cases. Els qui habitam aquí tot l'any ja ho sabem, tossim un poc i no passa res, però els turistes es pensen que l'hotel es pega foc i s'alarmen. Què ens pots dir d'aquest assumpte?

L'any passat hi va haver queixes del veïnats, la ximenea es va allargar i el tècnics de l'Ajuntament hi va donar el seu vist i plau. Després d'això a l'Ajuntament no s'han rebut més queixes.

Què ens pots dir de la guarderia municipal a la part de Llucmajor?

Al presupost d'enguany hi ha dos milions per a guarderia a S'Arenal, però mentre no tinguem l'escola nova feta no podem desallotjar l'escola vella, escola on s'ha d'ubicar la guarderia. Vaig proposar emprar aquests

dos milions per llogar un local i acondicionar-lo per guarderia, però no n'hem trobat cap. Dins el terme de Ciutat, si que n'hi ha de locals adequats però tornam a l'etern problema dels dos ajuntaments.

Això que ens quedarem un any més sense guarderia.

Continuu fent gestions per veure de trobar un local. Si no el trob, miraré que aquests dos milions es gastin per un altre concepte dins S'Arenal: boques de reg, contra incendis —l'estudi ja està fet—, acabament d'asfalt, aceris al carrer Dragonera i altres coses que S'Arenal necessita.

Un tema obligat per la seva actualitat és els dels taxis. Què ens dius tu com a taxista i com a batle de barri?

Estic cansat de dir que la mancomunitat, a més de preceptiva, és necessària. De totes maneres, la solució final i definitiva ha de ser la creació de l'Ajuntament de S'Arenal, que els llucmajorers se'n vagin a plegar ametles i fer sabates al seu poble i els ciutadans se'n vagin a Ciutat que és prou gran.

MATEU JOAN I FLORIT

N'Antoni Vera i Thomàs és el Secretari Local d'UGT a S'Arenal de Mallorca (S'Arenal-Ca'n Pastilla). Ja fa molts d'anys que fa feina dins l'hosteleria de S'Arenal actualment com a cap de cuina a l'hotel Veracruz. Els horabaixes dels dies feiners el pot trobar quasi sempre a la Casa del Poble, al carrer de Bartomeu Calafell. Allà el trobam i li feim unes preguntes.

S'Arenal de Mallorca.— Els obrers i empleats d'hosteleria estan molt sensibilitzats aquest fi de temporada davant la llei del Govern Espanyol que permetrà als eventuals fadrins de cobrar tres mesos de l'atur si han fet un mínim de mig any de feina, i no ressi no han arribat a aquest mínim. Aquesta sensibilització fou ben palesa a la darrera manifestació; els diaris digueren que ereu més de dos mil.

Els diaris van mentir obertament. Foren de quatre a cin mil els obrers d'hosteleria que es van manifestar.

A.M. Està demostrat que la gent acut a les manifestacions quan es tracta de defensar els seus interessos, quan li toquen la butxaca.

A.V. El problema no és econòmic, la part econòmica ens afecta naturalment, però en segon grau. Lo principal és tenir feina per tothom. Dins hosteleria hem perdut molts de llocs de feina: segons unes centrals sindicals són més de tres mil, segons nostros són dos mil llocs fitxos que s'han perdut de l'any passat a enguany. Hi ha hotels que han tancat durant cinc anys consecutius i han arribat a l'extrem que els fitxos s'han tornat fitxos discontinus. Hi ha obrers que han fet feina quatre mesos dins aquests mateixos hotels, altres han arribat a sis. Els, qui ha fet feina sis mesos, els cobraran i tres de l'atur. Això suma nou mesos, més les vacances. Voldriem saber que és que diu l'administració dels altres dos mesos. Els qui han fet feina quatre mesos, ens agradaria que ens digués l'Administració què és que han de fer. Nosaltres varem lluitar des de el principi de temporada contra aquesta llei. Vam començar amb la manifestació a S'Arenal que no va tenir l'èxit previst, però va mobilitzar gent de fora de S'Arenal. La darrera manifestació va acabar davant el Governador que ens donà varies sortides a llarg termini. A curt

termini, però, no res concret. Vull remarcar que des de la manifestació de S'Arenal estam fent gestions perquè ens rebi En Ca'vo Sotelo. El president del Govern no vol rebre ningú d'hosteleria directament. Vol rebre el delegat de Treball, el Delegat, és clar, ha de tenir una postura neutral, ha d'escollar, ha d'exposar el problema. Solucions no en pot donar.

En vista d'això, i per pressionar el Govern, hem decidit anar a la vaga la primera setmana d'octubre. Els hotels encara estan plens, hem pensat que era ara o mai. L'ambient es molt favorable a una vaga indefinida. No obstant això, essent conscients dels perjudicis que sens dubte rebria l'hosteleria mallorquina, no ho hem volgut fer així. Farem tres dies de vaga i, si no aconseguim res, en farem una de més prolongada, però per etapes, fins que la patronal ens recolzi en les nostres reivindicacions. Cal remarcar que la patronal no ens ha ajudat gens fins ara en les nostres peticions.

A.M. La patronal diu que el número de deu mil aturats que ha hagut durant aquest estiu que ara

acaba és fictícia que hi peninsulars que vénen, s'apunten a l'atur i s'en tornen, que el personal que està en atur és no qualificat... tu que hi dius?

A. V. Aquest número és real i es pot comprovar els orxius que, hi ha l'oficina de l'atur; pertot concorda, són deu mil. En quant a dir que és personal no qualificat, et diré que la patronal té per personal qualificat només els caps de cuina, de menjador, governants, recepcionistes, però és que aquests no poden fer feina sense els seus ajudants. A més, si no són qualificats, la culpa la té la patronal que anava a cercar gent a les obres. Avui aquest picapedrers són cambrers perquè els hi han fets.

A. M. L'hosteleria s'automatitza. Se posen màquines cada dia més sofisticades a les cuines, centraletes automàtiques que lleven la feina a les telefonistes, buffets "self service" als menjadors... Què enpena d'això la teva central sindical?

A. V. Estam a favor de tot progrés ja sia mecànic ja sia automàtic. De totes maneres vull dir que una màquina mai pot donar el servei que dona una

persona... Especialment els buffets han llevat categoria i luxe a molts d'hotels. La gent, quan està de vacances, vol esser servida en taula i no haver d'anar a cercar el menjar.

A. M. Què ens dius de les hores extres que es fan a l'hosteleria?

A. V. Es ben sabut que les hores extres habituals estan completament prohibides per la llei. Cal tenir en compte que amb aquestes hores extres, que es paguen a meitat de preu, no és l'obrer que hi guanya, es el patró. A més, el patró és el qui infringeix la llei i el qui ha guanya molts de doblers. Els obrers, les fan per necessitat, per coacció moltes vegades.

A. M. Moltes gràcies, Toni, per aquesta entrevista i que no sia la darrera.

A. V. No serà la darrera, vull agrair a la vostra revista l'oportunitat d'expressar l'opinió de la meta central sindical.

TRANSPORTS D'AIGUA

Al servei de l'hosteleria i dels particulars
Julià Mojer Telèfon 261426.

RANXO BAR CA'N VERDERA NOVA DIRECCIO: MARIO

Especialitat en carn a la graella. Telèfon 26 12 55.
Carrer Militar - Ses Cadenes S'Arenal de Mallorca.

CONSTRUCCIONS J. RIVAS MAS

ESPECIALISTES EN MANTENIMENT

D'HOTELS

CANONGE MATEU ROTGER, 25

TEL. 26 48 53

GUARDERIA
PETITÓ
PLAÇA REINA MARIA CRISTINA
266815 S'ARENAL

Els retols

De tots aquests rètols indicadors de noms de carrers, carreteres i places del nostre poble, només, un La Plaça del Nins, i perquè duia el nom d'un "golpista" ha estat posat en català, a la part de Ciutat això, un se pregunta. Qui és més mallorquí? Qui és més nacionalista? Qui fa més en favor del recobriment de la identitat nacional del nostre poble?

L'Estatut

Dia 24 d'agost el Consell General Interinsular va començar el procés autonòmic de les Illes Balears per la via de l'article 143 de la Constitució. Per ventura això dit d'aquesta manera no clarifica gaire les coses i en podem demanar: ¿per què serveix i què vol dir començar el procés autonòmic?

S'ha sentit parlar molt de les vies autonòmiques, via 151, via 143. Això a simple vista pareix un canvi de números, però la veritat és molt distinta. La primera via és la de les nacionalitats de l'Estat amb més personalitat i que han sabut enfrontar-se al poder central. La segona via és la que han triat les nacionalitats i regions on dominen els partits estatals UCD-PSOE gràcies als acords i concessions que a nivell de partit s'han fet mutuament, sense que els importin gaire els interessos del poble que representen.

Una cosa és autonomia i una altra, molt diferent, és descentralització.

AUTONOMIA és la facultat que té un poble de governar-se per les seves pròpies lleis (pot fer i desfer). L'autonomia permet d'exercir unes facultats de plena llibertat legislativa dins el marc establert per la Constitució.

DESCENTRALITZACIO vol dir que cada poble pot decidir el que poder central li permet, es a dir, que el poder central pot revocar o substituir acords presos per la comunitat. Es tracta simplement de traslladar la buro-

cràcia des de Madrid a les comunitats autònomes.

L'autonomia és necessària per poder fer les coses així com ens interessen als habitants de les Illes i no com els interessos als senyors de Madrid. Es com si el veïnat ens digués el que hem de fer a dins ca nostra, i nosaltres, sense poder motar. I... a creure.

L'estatut que ha elaborat, o millor dit, que han consensuat els dos partits majoritaris UCD-PSOE és un estatut ple de renúncies i deficiències; amb unes competències que queden molt per davall de les que permet la Constitució. No és un estatut d'autonomia sinó un estatut de descentralització.

Es necessària una autonomia però no una autonomia amb un estatut com aquest, amb una bandera inventada i imposada per l'acord UCD-PSOE sense cap arrel històrica. Amb un sistema electoral centralista que potència l'hegemonia de Mallorca sobre les altres illes i de Ciutat sobre la Part Forana. Renuncia a competències tan importants com poden esser: Seguretat Social, Caixes d'estalvi, creació d'un fons de compensació, etc.

Per la via de l'article 143 mai tindràn les mateixes competències que les comunitats que han elegit la via del 151, per molt que s'hagi dit que totes les comunitats tindràn les mateixes competències. L'informe del senyor G. Enterría ho deixa ben clar.

ANDREU MAJORAL

LLUMS

Instal·lacions elèctriques. Accesoris de l'automobil

PEONERS A S'ARENAL EN LA BRANCA DE L'AUTOMOVIL

Argenteria i Rellotgeria

MARINA

S'Argenter de S'Arenal Carrer Salut, 21

JA SOM AQUÍ

COMERCIAL PETRA

Primer "super" a S'Arenal. Autoservei del calcat

SANT CRISTOFOL, CANTONADA MALLORCA
TELEFON 26 34 23

CREPERIA

Cafe crepes

CARRER LISBOA, 12 S'ARENAL DE MALLORCA

ELECTRICA

SOMETIMES

INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES-INDUSTRIALS
MONTATGES ELÈCTRICS INSTAL·LACIÓ

PLAQUES SOLARS PRESSUPOTS TELÈFON 260624

GELATERIA COLUMBUS

Especialistes en gelats d'ametla i d'avellana.

Tots tipus de gelats italians

CARRER MIRAMAR, CANTONADA MARIA ANTONIA SALVA

De la revista "Llucmajor de
pint en ample"

Catala o mallorquí

Questió pendent... encara?

Aquests dies, mentre anunciàvem la sortida de la nova revista, he observat molt la reacció de la gent, la seva resposta davant el fet i aquesta resposta ha estat ben dispersa: d'entusiasme per a uns i d'indiferència per a uns altres. Però encara ha sortit un tercer factor que em pensava que ja estava assolit. Concretament vaig sentir: "la revista serà en català?, no m'interessa, si fos en mallorquí..."

Aquesta afirmació és un prodigi tenebrós només ocasionat per la ignorància, per això crec que la primera passa és oferir a la gent un aclariment bàsic lingüístic que molts ja tenim superat.

Encara hi ha gent a Mallorca que creu que, perquè parla mallorquí, no parla català. Es que no saben que el mallorquí és català.

Una persona de Llucmajor parla llucmajorer, una d'Algaída, algaídí i una de Pollença pollenci: en això, tots hi estem d'acord.

Però tots estem d'acord també que totes tres parlen mallorquí, perquè el mallorquí inclou el llucmajorer i l'algaídí i el pollenci, i totes les altres varietats de parla que hi ha a Mallorca.

De la mateixa manera un menorquí, un eivissenc, venen a Mallorca i l'entenen perfectament. Això és una prova clara de la identitat de llengua entre les illes: a totes tres es parla el mateix idioma, encara que a nivell de parla podríem anomenar: menorquí, eivissenc, mallorquí. I també entenem un català o un valencià i això és una prova que alguna cosa devem tenir en comú.

De tot això podríem dir que una persona de Mallorca parla mallorquí, una de València valencià i una de Barcelona barceloní, però totes tres parlen català, perquè el català inclou les tres varietats i totes les altres de la llengua catalana (lleidatà, gironí, alacantí, rossellonès...)

La identitat del mallorquí i el català és una veritat indiscutible per a tots els lingüistes de tot el món, proclamada per la "Real Academia Española" en la darrera edició (1970) del diccionari oficial, que defineix el substantiu "mallorquí" amb aquestes paraules: "Variedad de la lengua catalana que se habla en la isla de Mallorca".

Quan ens trobam amb afirmacions com: "jo xerr mallorquí però no català" cal pensar amb l'altra afirmació de: "La ignorància és atrevida" però aquest atreviment no és més que fruit de l'exclusió sistemàtica de les llengües anomenades "regionals" de l'ensenyament.

Crec que és tasca de tots sortir d'aquestes tenebres, a l'entorn de la nostra llengua.

De la mateixa manera que entenem que el castellà és parlat a terres que no són pròpiament Castella en termes geogràfics, com Extremadura, Murcia, l'Argentina, Colòmbia... hem de voler entendre que el català també és parlat a terres que no són estrictament Catalunya. És la llengua de les quatre províncies de Catalunya, de les Illes Balears i Andorra (on el català és oficial), del País Valencià, del Rosselló (actualment província francesa) i de la ciutat d'Alguer (a l'illa de Sardenya).

Aquestes afirmacions no volen dir en absolut que el terme català significa renunciar a les paraules mallorquines que no s'usen a Catalunya, i dir "noi" en lloc de "allot" o "mitges" en lloc de "calces" o "galleda" en lloc de "poal": "noi, mitges, galleda" són termes propis del barceloní, i "allot, calces, poal" del mallorquí.

Totes les paraules d'una comarca tenen dret a ser usades en la llengua literària i no únicament en la llengua col·loquial.

Llengua literària i llengua col·loquial són dos nivells de llenguatge. La llengua literària i culta és pròpia de la creació literària (poesia, novel·la) i de la creació científica (assaig, investigacions). És la llengua que oralment s'empra a les conferències, sermons, teatre.

La llengua familiar i col·loquial vol reproduir un nivell de llengua espontani i poc acurat.

Entre ambdós hi ha un tercer nivell de llenguatge que és la llengua comuna o "standard" és la que empra la premsa, publicitat, ràdio, televisió.

Els tres nivells són necessaris per a mantenir viva la llengua. En definitiva, les afirmacions absurdes de: català no, mallorquí sí", són fruit de la ignorància i com he dit abans la ignorància és atrevida, perquè està ben clar que per discutir de medicina o de futbol sempre es creu amb els entesos en la matèria, en canvi en parlar de qüestions de llengua pareix que tots en saben tant que s'atreveixen a afirmar les barbaritats més grosses.

COLOMIA JULIA

Poble i llengua

Els mallorquins formam un Poble que, entre altres valors, té una llengua pròpia. Des de nins l'aprenem i amb ella ens comunicam els uns amb altres dins ca nostra, amb els veïns i amics i per tot arreu a la nostra illa.

Mitjançant aquesta llengua i a mesura que l'empram i l'estimam, creixem com a Poble.

A la nostra llengua no sols l'estimam perquè és la nostra i la dels nostres avantpassats sinó també perquè és bella.

Malgrat ni haguï persones que semblen avergonyir-se de la nostra llengua i refusen ensenyar-la als seus fills, nosaltres tenim ben clar que aquestes són conseqüències d'una educació que ens volia fer creure que, per promocionar-se, calia conversar en castellà, llengua que els nostres majors casi bé ignoraven i que a tots ens retallava la creativitat.

Però, quina és la nostra llengua?

El Diccionari de l'Acadèmia Espanyola de la Llengua ha adoptat la doctrina dels filòlegs moderns modificant la definició que donava fa quaranta anys del "mallorquí" i que diu: "Dialecto que se habla en las Islas Baleares y es una de las variantes del catalán". Per evitar que gent poc informada pogués interpretar que el mallorquí era "dialecto" perquè no arribava a llengua, en la darrera edició del diccionari acadèmic s'ha donat aquesta altra definició: "Mallorquí: Variedad de la lengua catalana que se habla en la isla de Mallorca". Així queda clar que el dialecte no és un sub-idioma i també que el sub-dialecte no són dialectes inferiors sinó varietats d'un mateix dialecte. Dins el mallorquí hi ha varietats d'aquestes, ben definides, com són el pollenci, el soter, el felanitxer, etc. però totes són mallorquí i, per fet d'esser mallorquí, totes són català. Dins Espanya passa això mateix: bé son diferents la pronúncia i el lèxic dels naturals de Màlaga i dels de Santander; però el periòdic malaguenys i els santanderins surten escrits en un castellà marcadament uniforme, normal per a tot espanyol que hagi anat a escola.

Aquí radica el punt important: a l'escola. Per escolarització hem après d'escriure en castellà d'una manera uniforme, segons unes normes. Però com que en aquestes illes no hem tingut organitzada

l'ensenyança de la nostra pròpia llengua, prenim com a normal el dialecte de cadascú; i no és, per a la vida familiar, però no per a la vida cultural, per a la literatura o el periodisme. Mols es pensen que aprendre català a l'escola significa renunciar a les paraules mallorquines que no s'usen a Catalunya i substituir-les per les del Principat. Aquesta creença és falsa. No hi ha cap gramàtica que mani dir gos ni gat ni noi en lloc de ca i moix i allot. Com hi podríem renunciar en nom del català, si ca i moix i allot són paraules completament catalanes? A Catalunya nan estat substituïdes, parcialment, per unes altres, però continuen essent tan catalanes com abans.

Per altra part, posar-nos en l'actitud dialectalista de limitar-nos a escriure tal com parlem a Mallorca, té una sèrie d'inconvenients:

1) Que a Menorca i Eivissa no parlen ben igual que a Mallorca, i per tant, queda destruïda de cop la normativa rígida unitària entre les tres illes a base del mallorquí o del parlar de qualsevol altra illa.

2) Que a Mallorca mateix hi ha diferències entre el parlar dels diversos pobles, i tanmateix cada un ha de renunciar a certes formes especials si no es vol multiplicar les divergències en la llengua escrita.

3) Que tenim, com tenim, un segle i mig de literatura creditada, que honra les tres illes amb una llengua literària modèlica d'equilibri entre els parlars insulars i continentals, el fet de tancar-nos dins el llenguatge de les illes significaria renunciar a grans figures com Marian Aguiló, Miquel Costa i Llobera, Miquel dels Sants Oliver, Joan Alcover, Maria Antònia Salvà, Salvador Galmés, Angel Ruiz Pablo, Miquel Forteza, Guillem Colom, Marian Villangómez, Llorenç Riber i d'altres, entre ells les de les promocions d'escriptors joves, que representen la continuïtat i el futur de la nostra literària.

4) Que no som en el començament del camí de la restauració de la nostra llengua, sinó que ja la teníem aconseguida quan vingué el col·lapse de la guerra i la postguerra, i ara no manca més que reprendre la caminada amb més força que abans.

JUSTICIA I PAU

Cultura popular i autonomia

Hi ha una cultura, l'oficial, que esta pensada per a integrar les persones i als Pobles dins el sistema dominant. Per a nosaltres hi ha una altra cultura, que anomenam Popular, la qual creim que ens pot fer lliures.

La cultura oficial transmet coneixements, molts i diversos, que res tenen a veure amb la vida. Vol preparar per l'èxit individual, per la competència. Així, un home pot tenir socialment una gran "cultura" i res sebre del que passa al món i del perquè passa el que passa.

Però els Pobles i els homes no necessiten d'aquests coneixements. Els que els cal es sebre viure amb decència i amb dignitat, lliures i orientats cap a la solidaritat. Necessiten conèixer-se a si mateixos, a la seva pròpia història i tenir la capacitat d'analitzar el seu present per, entre tots, decidir el que fan i com ho volen fer. Necessiten, per això mateix, conèixer les forces i el poder dels qui s'oposen a aquesta empresa col·lectiva.

La Cultura Popular, doncs, na de esser entesa com l'expressió ampla de la convivència d'un Poble, de la seva manera de vestir, de parlar, de menjar, el treballar... de tot allò que ha marcat i marca el caràcter de les generacions de la gent.

L'anomenada civilització actual tendeix d'una manera esglaiadora a eliminar aquest concepte de vida i procurar aficar-ne d'altres molt més controlables i estereotipats des d'el poder, que fa de la persona una mig-màquina, incapaç d'acomplir la funció social de convivència.

Avui vivim uns moments de recuperació de la nostra cultura i manera de ser com a Poble. Havia començat devers els anys 1968 la lluita per a la recuperació de la sensibilitat popular i aquesta trobava els canals de les coses pròpies, de l'autenticitat: calia començar la recerca de les pròpies arrels.

L'alegria d'ara fa uns anys es veu ara rodolant per terra i la manca d'illusió és la tònica de massa gent. Per què? Que és el que ha passat?

Tots esperàvem que l'Autonomia fos la pedra màgica que ens alliberàs de tota opressió. Però d'Autonomia no en tenim encara i el que sembla arribar es una Autonomia tan migrada que no sabem si ens podrà alliberar.

Amb una Autonomia com cal podríem, per exemple, pensar i decidir les línies mestres de la política educativa, dels plans d'escolarització i d'estudi, que tanta importància tenen per a la recuperació de la nostra identitat, del amor a lo nostro i que, fins ara, han estat pensats i elaborats des de els centres de poder sempre allunyats —geogràfica i històricament— de nosaltres.

Sense cap dubta, si els mallorquins poguessim gestionar el nostre ensenyament i promoure l'expressió cultural popular des de la nostra pròpia realitat, tendriem millors perspectives per esperar una nova renaixença de cada una de les personalitats que bategen al si del nostre Poble.

Per altra part —ja ho hem dit, la cultura del Poble Mallorquí no s'acaba dins l'àmbit de l'ensenyament. Cultura del Poble és la nostra llengua, i ho són les nostres festes, tradicions i costums. Dins elles es manifesta el poble, amb els seus defectes i amb les seves virtuts i, sobre tot, amb la seva força capaç de construir el futur.

Cal, per això, que recuperem tot el que na estat i continua essent part de nosaltres. Cal recuperar-ho per viure-lo amb joia i amb intensitat per tal de tornar a esser nosaltres mateixos i per tal que, afirmant-nos com a Poble, la nostra solidaritat sia per als altres enriquidora.

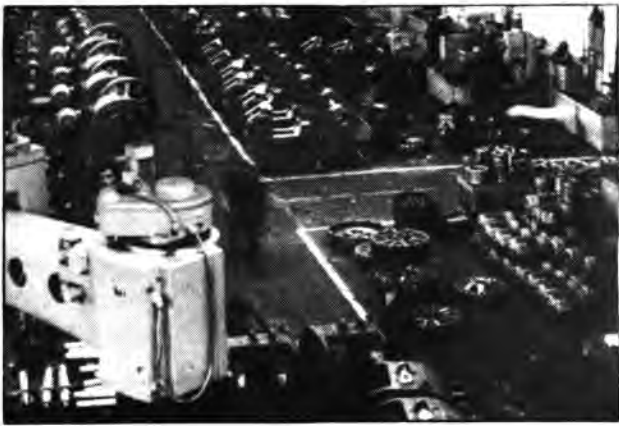
Per aconseguir tan el control del nostre ensenyament com la vitalització de la llengua i demés manifestacions tradicionals del nostre Poble, cal arribar a una Autonomia que es tradueixi en una real capacitat d'autogovern i de decisió.

Cal que l'Autonomia sia asumida i protagonitzada per la gent que vivim a Mallorca, reafirmant la comú decisió de no hipotecar mai més la nostra identitat a cap centralisme ni tampoc de convertir-nos en centre de ningú, de cap altre illa.

La Cultura popular necessita enllaçar l'esperit de les generacions. Aquest camí pot començar a fer-se gaudint de l'Autonomia d'organització a que el nostre Poble té dret.

I els drets, ja ho sabem, cal arrebasar-los si no són reconeguts.

JUSTICIA I PAU

Inmigrats i autoctons

Abans, el sistema els explotava amb duresa però vivien satisfets perquè tenien feina, acostumats a passar fam a la seva terra. Els mallorquins no els entenien i fins i tot procuràvem mantenir les distàncies. Amb el temps, però, els acceptàrem com una part més de la Mallorca turística, com un fet habitual i casolà.

Avui, d'una altra manera, el sistema segueix explotat-los: no els treu el suc sinó que els anul·la quan no és capaç de generar nous llocs de treball i quan, pel camí de les reestructuracions dels sectors productius (turístic, pell, etc), accepta com a fet desitjable la desaparició de llocs de feina ("no hi ha altra sortida, què hi ferem...").

El nostre poble, de tot això, no s'en dona massa compte: segueix malvivint, gastant i treballant.

Cal crear consciència del que passa l'immigrant a Mallorca. Per inèrcia potser, n'hi ha molts que creuen encara que el que no treballa és perquè no vol. La tragèdia de l'immigrant, aturat a casa seva i exposat a la marginació quan arriba a Mallorca, després de recórrer l'illa cercant ocupació, no és prou coneguda per la nostra gent. Aquest és el primer símptoma.

Cuiosament, la crisi del treballador immigrant a Mallorca i el canvi sociològic i d'actitud que ha suposat, coincideixen amb l'arribada d'uns altres immigrants, situats encara més baix dins l'escalfó capitalista: són els africans, els portuguesos i llatinoamericans. Ells ressusciten formes i fórmules per sobreviure, que ja havíem oblidat. Enduits pel que sofreixen, són un signe ben clar del que és capaç de generar la nostra societat. Davant d'ells, repetim els mallorquins el rebuig interior, l'actitud d'allunyar-nos, que ens provocaven els primers immigrants que arribaren a l'illa? Creim que aquest és el segon símptoma

ma i una bona pregunta a fer-mos.

El camí de sortida no és gens clar perquè el problema, econòmic, ens depassa del tot. Per això mateix, cal trobar ara, més que sortides, la manera de viure amb decència, personal i comunitàriament.

L'única sortida, en aquesta línia, és la solitarietat.

Intuïm que aquesta és la via que ens durà a com-patir i, en darrer terme, a retrobar les arrels més humanes i evangèliques del nostre poble.

El problema, doncs, es centra en el gestos de solidaritat, que els mallorquins hem de tenir amb els immigrants, gestos capaços a la vegada de néixer una actitud solidària dels immigrants envers el poble mallorquí. La qüestió és sobre donar contingut a l'actitud de solidaritat, a la postura de fermar i no deslligar, d'unir i no de separar.

Caldrà inventar camins que crein vincles d'unió per tal de que no tot es quedi en sentiment piados, caritatiu o romàntic. Caldrà lligar, des del començament, la nostra Autonomia amb els drets dels immigrants. Caldrà imaginar formes d'integració lliure i respectuosa, que ens ajudin a formar, tots, un sol poble en el qual però cada grup humà conservi el seu ésser i les seves formes socials.

Per començar, cal que, ja des d'ara, no acceptem que l'economia sia l'únic punt de vista a l'hora de refer els esquemes il·lencs de producció: no cal, per ventura, que per a nosaltres els homes sien més importants que el doblers?

Com fer-ho? Qui vol participar en aquesta recerca? Qui pot aportar la seva veu i donar les seves mans?

DELEGACIO
DIOCESANA D'ACCIO
SOCIAL

Pastoral de presió moral de represió

El país ha viscut de nou, amb la llei de divorci, el protagonisme dels problemes de consciència, als quals la nostra col·lectivitat és tan afeccionada i que en altres èpoques derivaven en lluites i enfrontaments de remarcable virulència. Avui, però, l'estil ja no és, per sort, el mateix.

Els polítics, a dreta i esquerra, saben que calia arribar al divorci com a teràpia que és per a aquells conciutadans que han fracassat en el seu projecte de convivència en comú, això que en diem matrimoni, i que es troben en la necessitat de refer-la amb algú per defugir la soledat. El ser humà no pot estar sol, no és bo que hi estigui! Les veus dissonants de polítics o de determinats grups socials han estat minoritàries. Sostreure posicions atàviques i regressives no és per al món d'avui. Sobretot quan es defensen amb anys de retard, només amb arguments passionals i per simple temor al canvi.

Ha de quedar clar que admetre el divorci és diferent de voler fonamentar un país sobre el trencament de la convivència amorosa. Estimar-se un home i una dona és una de les més grans il·lusions que donen sentit a una vida, si no és la més gran. Però tampoc no som tan elementals que acceptem la convivència sense amor, que degenera fàcilment en situacions de menyspreu i tibantor contínua. Acceptem el divorci com a solució racional quan l'amor mor, ja no queda lligam. Alguns, però, han volgut i volen mantenir el lligam sense amor. Possiblement perquè no han fruit de l'amor ni l'han sentit mai, i sols han actuat en la seva vida per raons de lligams i compromisos jurídics. La llei els ofega l'amor.

En aquest terreny exclusivament jurídicista sembla que cal situar alguns dels il·lustres prelats de l'Església espanyola, possiblement enyoradissos de la situació de poder anterior a la famosa homilia del cardenal Tarancon, on aquesta parlava d'una Església disposada a renunciar a posicions de poder.

Certament alludir a arguments jurídic-teològics per pressionar les consciències dels ciutadans és prou lamentable i significa desconèixer què és l'evangel·li de Jesucrist i l'altíssim paper orientador que encara té en el món. Si la pressió es fa per una pretesa

obligació pastoral, l'assumpte encara és més trist.

El rebuig de la fe que avui tenen molts dels nostres conciutadans és difícil d'esbrinar, però caldria que penséssim en el possible paper que hi juguen certes repressions que alguns membres de l'Església creuen que han de fer. Són molts els que afirmen la seva fe en Crist i que, en canvi, mostren un refús total de la pressió d'un aparell administratiu eclesiàstic que exigeix una estranya fe en els seus documents pastorals i, de vegades, simplement burocràtics.

Quan aquesta pressió es converteix en moral de repressió, o de rebuig del germà perquè ha volgut refer la seva vida de convivència, a més de greu, és curta de llums. Està ben lluny de la pastoral per als divorciats que han proposat altres comunitats cristianes prou conscients que Crist és punt de referència i guia orientador per a tothom. Ara que el divorci ha estat admès a la societat espanyola, la gent està amb els ulls oberts per veure si els nostres jerarques opten pel fariseisme o bé per la misericòrdia i el respecte al germà.

L'honorabilitat d'una comunitat està en les lleis que sap promulgar. És essencial que els legisladors atenguin per mitjà de la llei totes les situacions que afecten el conjunt de la comunitat. L'única actitud digna és acceptar la llei democràtica.

Seria prou trist que ens mantinguéssim en la indignitat d'altres èpoques, en què les solucions al trencament de la vida matrimonial sols estaven a l'abast d'uns pocs que podien suportar uns costosos procediments judicials o d'aquells a qui era possible d'entrar en el joc de la corrupció dels tribunals eclesiàstics. Desterrar el privilegi i la corrupció és un bé que ens beneficiaria tots.

Els no cristians es quedaran dolguts de la migradesa de sentiments i sorpresos de la poca intel·ligència que manifesten alguns dels nostres jerarques. Els creients descobrim que encara estem lluny d'una Església que sap estar en el món i ser ferment de l'edificació d'aquest món.

ILDEFONS VALLS I
TORNE
CLUB ARNAU DE
VILANOVA

El secret de la darsena

EXORDI

Tan fals com nom Joanet tan cert com no som cap /onso,

pel fat i fat, us promet que, dins el fetge d'un corn, he descobert el secret, de l'entranyia de la Darsena.

Són ordenances que envia un alt cervell del Govern als bons guardians de l'illa, per dur avant la Colònia i tothom servi la guinya del carro de la Metròpoli.

DOCUMENT

Des del principi us parl clar, fidels virreis de Colònies, perquè vull que tots els /plans que ha parit el meu Govern, pels territoris dins mar, arribin tots a bon port.

El fomament de Colònies és servir sempre a la causa. Mallorca és per dues coses: primera crear divises, segona engolir les sobres de les regions nodridores, que ens convé que siguin /pobres per esbargar futura traumes.

Tota la resta són noses, i es pot anar a criar vaumes.

Nostres divises turístiques, per raons que guard "In /pectore", ara s'han tornat polítiques —perquè convé dir políti- /ques

les raons de les milícies—. El principi és la Darsena. Després vendran altres fites,

fins a convertir Mallorca en la dida petrolífera de tot el Mediterrani.

Amb tota la diplomàcia servau sempre la careta de la nostra democràcia. Amb tota la santa llet, posau esment amb les tàc- /tiques:

Als que xupen la mamella deixau-los prendre tallada, que és el modo de ternir-los sempre amb la boca tanca- /da;

als que són més renouers deixau que facin pintades; als cabes lletra-ferits ceixau que ventin paraules. Si ve al cas, canviu noms: Digau-li port o drassana, que, segons Alcover-Moll, té l'arrel més catalana.

Sobre tot, quedau tranquils: Els nadius, fidels vassalls, no us crearan cap perill; els empelts de Sindicats i sucursals de Partits sempre exoltaran la veu dels seus pares de Madrid.

EPILEG

Ai, mallorquins del meu /cor!
Mallorquins de la meua /ànima!
Quan ens cremarà a foc, dins la nostra consciència, la certesa —quina mort!— de que som simples Colò- /nies?

JAUME SANTANDREU

El Foment de Turisme de

Mallorca

Les bases del turisme a Espanya són posades per primera vegada pel "Real Decreto" de 6 d'octubre de 1905: Dins aquest Decret es fan diverses consideracions sobre "los beneficios que podría reportar la afición a los viajes, de la que países como Suiza e Italia obtienen grandes provechos", i se crea una Comissió Nacional per a "organizar excursiones artísticas y de recreo del público extranjero". A l'aixopluc d'aquest Real Decret, el President de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació, l'inoblidable senyor D. ENRIQUE ALZAMORA GOMA, fundà el dia 5 de desembre de 1905 el FOMENT DE TURISME DE MALLORCA, el primer d'Espanya i a més en la seva categoria un dels primers d'Europa. Solament, l'Emprenedora Barcelona estableix el seu Sindicat d'Iniciativa l'any 1907 i Tarragona l'any 1910. L'Estat Espanyol funda la seva comissaria Règia l'any 1911 entenent que als Ents Turístics els manca l'autoritat desitjable. El seu primer titular: el Marqués de la Vega Inclán. A la Comissaria, la seguirà el "Patronato Nacional i la Direcció General de Turisme", adscrita a la Presidència del "Consejo". Més tard neix el "Ministeri de Informació y Turisme", "mariage de raison" d'aquestes dues activitats totalment dispers, com diu l'il·lustre escriptor D. Joaquín Calvo Sotelo. La primera no tenia mes dotacions que les merament pressupostàries i la segona era font dels ingressos més sanetjas de la nostre balança de pagaments.

Diu l'esmentat Calvo Sotelo, que "se habian desparramado por distintos puntos de nuestro territorio", a imatge i semblança de la benemèrita entidad de Palma, otras instituciones análogas a aquella".

Es a dir, que l'esperit del nostre Foment, des de la seva fundació fou timó i guia dels estaments que més tard s'anaren creant per tota la nostre geografia.

L'any 1907 és declarada entitat d'utilitat pública. L'any 1908 organitza unes Fires i Festes i publica la primera guia turística.

Més envant funda el grup Lo Femur, base del que fins ara ha estat i segueix essent— el grup excursionista a peu per Mallorca.

La primera guerra mundial, representa un cop molt dur pel nostre Foment, que no desapareix gràcies a l'ajuda que en tot moment li dona la Cambra de Comerç.

L'any 1918 organitza una excursió a l'Alger i es fa carrec del primer vaixell arribat en creuc turístic, per no existir encara a l'illa cap agència de viatges.

En incorporar-se com a Secretari General D. Francesc Vidal i Sureda, la nostre entitat guanya, amb aquest personatge tan actiu, molts de punts. Sota la seva direcció el Foment edita fullets, cartells, plànols, guies, etc. i organitza una excursió a Sevilla per els seus membres a bord dels vaixells "Infanta Beatriz".

L'any 1949 la Cie. de Navegación Mixte, inaugura les seves escales a Ciutat, en els trajectes de Marsella a l'Alger i viceversa. Aquest és el punt de partida de la corrent turística estrangera de la postguerra. L'any 1950 comença a entreveure el que serà la nova invasió turística i el "boom" dels anys 60. El Foment no queda al marge d'aquest moviment. Nomenat President D. Gabriel Roca i Garcias, (l'artífex entre altres obres, del passeig marítim), crea el segell pro-Turisme, amb els imprints del qual comença una nova era de realitzacions, fent fullets, cartells, etc.

El Nou President, D. Gabriel Alzamora i López, fiol del fundador, organitza la economia i és l'impulsor de la creació d'un Ent, capaç de realitzar la netetja de LES ALGUES DE L'AVUI ANOMENADA PLATJA DE PALMA. Una acció promocional, l'elecció de MISS NACIONES UNIDAS, extraordinària, produeix un desastre crematístic, que fou aprofitat per sol·licitar de tota la indústria turística uns augmentos de quotes, sol·licitud que rebé la millor acollida, aconseguint en breu temps eixugar el dèficit que aquesta meravellosa acció publicitària havia produït.

Essent president D. Antoni Parietti se comencen les sortides promocionals a l'estranger, les quals serien continuades pel President D. Jaume Ensenyat, qui no es conforma amb presentar Mallorca a Europa, sinó que du la seva tas-

ca cap els Estats Units i Canadà, amb els espectaculars "MALLORCA SHOW CASES".

Ja quasi als nostros dies, el nou President D. Antoni Garau i Mulet, aconsegueix les ajudes econòmiques corresponents per poder millorar les promocions clàssiques, atrevint-se a montar el sensacional MUSICAL MALLORCA, que du la imatge de Mallorca al gran públic del Món sencer.

Durant l'any 1980, sota el comandament de l'actual President D. Paulí Buchens i Adrover es va preparar un gran programa d'esdeveniments per a donar relleu al 75 aniversari de la nostra creació, programa que ha hagut de ser retallat per manca de mitjans econòmics. Amb tot i això, cal remarcar el desplaçament d'un gran contingent de socis a Soller, a Petra i a Manacor i Porto Cristo, on atesos per les naixents Delegacions de Zona, es posa de relleu la unió que existeix entre tots els mallorquins del Foment.

Gros fou l'èxit de la excursió VOLTA A MALLORCA, a bord del vaixell "Ciudad de Badajoz", les peticions de plaça de la qual foren tan extraordinàries que es podrien haver omplert deu vaixells si els haguessin tenguts.

Per ANTONI POMAR IGUAL

Nota de la R. La Delegació del Foment del Turisme a S'Arenal es troba a l'Edifici Pillarí Platja, davant l'Hotel Negresco.

NO RECORDAM EL NOM DEL NOSTRO HOTEL

S'Arenal de nit

Sense cap mena de dubte, la ciutat de S'Arenal i comarca te dins el seu terme la més densa concentració de nigrils clubs, salons de ball i discoteques de Mallorca.

Cal valorar ben positivament a les moltes persones que, cada nit treballen a aquests llocs i es desviven per fer un ambient agradable tant als turistes que ens visiten, com als mallorquins, que també ens agrada passar qualche estona d'esplai i sana convivència. Ens referim com és natural a als cambrers de bar, músics, i cantaires, simpàtics sempre i disposats a somriure, si tenen problemas s'els deixen a casa i, la seva única preocupació és que els clients s'ho passin el més agradable possible.

Pot ser un dels locals que reuneix totes aquestes condicions és El Maquiavelo de l'Hotel San Francisco, els camerinos del qual vaig tenir ocasió de parlar amb la simpatiquíssima Carol, cantaira catalana que fa mesos fa feina a S'Arenal i te contrate al Maquiavelo durant aquesta temporada.

Li feim unes preguntes per a la nostre revista: —Estas contenta amb els teus companys i amb la teva empresa? —Els meus companys de feina són fabulosos, i en el que respecte a l'empresa, et puc assegurar que és una de les millors on he fet feina.

—Aquest local, tancarà durant l'hivern?

—Tenc entès que no tanca.

—Tens projectes immediats?

Carol.

—Si, faig comptes de fer una promoció a la premsa i a la ràdio a fi de que me coneixin més a l'illa.

—Disfrutes treballant?

—Si molt, teng la inmensa sort de fer una feina que m'agrada i em deixa realitzada.

—Has pensat mai en fer qualche cosa que no sia cantar?

—Hi ha vegades, quan la feina manca m'ho he pantetjat.

—Afora del local i de la feina, ets també una noia

tan simpatica i agradable? —Jo penso que si. Soc la matixa les vint-i quatre hores del dia.

—Tens idees polítiques?

—Si, com qualsevol persona que s'interesi pel seu entorn.

—Vols dir qualche cosa més als lectors de la nostra revista?

—Si, que venguin al Maquiavelo, segurs que s'ho passaràn be.

GUILLEM SASTRE I CAPELLA

Punts de venda d'aquesta revista

Bar Jamaica, davant el Consultori.
Papereria Nicolau, a la Plaça Major.
Papereria Ferrer a la Plaça Maria Cristina.
Quiosco Balears a la Plaça Miramar.
Papereria Balears a la

carretera Militar.
S'Estanty de Ses Cadenes.
Papereria Ca's Germans, a la Plaça de les Meravelles.
Papereria Ferrer a la Plaça de la Estació.
Quiosco de Ca'n Pastilla.

EVITEM ELS MOTS I CONSTRUCCIONS ESTRANYS A LA NOSTRA LLENGUA

Continuem la relació dels barbarismes — mots que no pertanyen a la nostra llengua — més freqüents, amb l'equivalent català correcte

INCORRECTE

Aquestes terres s'han d'abonar
No ho adivinaries mai
Les almenes del castell es conserven molt bé
Té una botiga d'antigüetats
Aquest jersei s'ha apollilat
Sense aspavientos
M'agradaria visitar uns astilleros
És un bailari molt famós
M'ha regalat una bandejia de plata
S'ha casat amb un brasileny
Obre el primer caixó de la meva taula
Em vindria de gust un caldo
Aquest sol calenta molt
Tinc un cansanci que no m'hi veig
Podriem anar a veure les catarates
L'han d'operar de catarates
En aquest parc hi ha ciervos
Hi seran tots els concejals
Estic llegint un llibre sobre les creuades
Ens trobarem al cruse dels dos camins

Intentaré no decepcionar-te
Tenia les mans empapades de suor
On vas tan emperifollada?
Hi ha plantes enanes
Per molt que t'esmeris no te'n sortiràs
La nit de l'estreno va ser un èxit
Els rumors es van estendre ràpidament
És una persona molt extranya
Tot això són fàbules
Llàstima que les frambueses siguin tan cares
M'agrada observar el vol de les gavies
Fa ganxillo
Vol ser ingenier
L'enemic va invadir el país

CORRECTE

Aquestes terres s'han d'adobar
No ho endevinaries mai
Els merlets del castell es conserven molt bé
Té una botiga d'antiguitats
Aquest jersei s'ha arnat
Sense escarafalls
M'agradaria visitar unes drassanes
És un ballari molt famós
M'ha regalat una safata de plata
S'ha casat amb un brasiler
Obre el primer calaix de la meva taula
Em vindria de gust un brou
Aquest sol escalfa molt
Tinc un cansament que no m'hi veig
Podriem anar a veure les cascades
L'han d'operar de cataractes
En aquest parc hi ha cervols
Hi seran tots els regidors/consellers
Estic llegint un llibre sobre les croades
Ens trobarem a l'encreuament/la cruïlla dels dos camins
Intentaré no decebre't
Tenia les mans xopes/amarades de suor
On vas tan empolainada?
Hi ha plantes nanes
Per molt que t'hi miris no te'n sortiràs
La nit de l'estreno va ser un èxit
Els rumors es van estendre ràpidament
És una persona molt estranya
Tot això són faules
Llàstima que els gerds siguin tan cars
M'agrada observar el vol de les gavines

Fan ganxet
Vol ser enginyer
L'enemic va envair el país

CAFETERIA SANT DIEGO

COQUES DOLCES CADA DIA
I AL VESPRE MUSICA DE PIANO

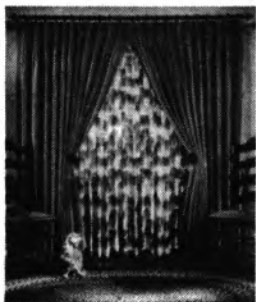
HOTEL SALPI

Bar obert a tothom
Habitacions amb bany i terrassa
Carrer Amilcar, 11

L'Art de preparar be la carn
Restaurant

LA FINCA

Els Angels de S'Arenal
SES CADENES

MERCERIA L'ESPERANCA

CONFECCIO I
MUNTATGE
DE CURTINES

Carrer Salut, 18. Teléfon 26 54 09.

RESTAURANT RACIM

El rei del couscous a l'estil argali.
Plats típics argelins: Couscous mechoui
Panedetes argelines (bourak) - Estufat d'Alger (tadjin)
Faceu un viatge cap a la gastronomia algerina anant al
Carrer Horació, 11 de CA'N PASTILLA. Teléfon 26 35 02.

HOTEL BAHIA DE PALMA

Perruqueria per homes i per dones
Servei de restaurant
Ball cada vespre
Sala de jocs
AL SERVEI DE S'ARENAL I DE MALLORCA

ESPIGARES

REPARACIO I VENTA
Tota casta de bicicletes i ciclomotors
Netetja de radiadors
Carretera Militar, 118
Teléfon: 26 35 56.

AGENCI D'ASSEGURANCES A S'ARENAL

MARE NOSTRUM

Carrer d'en Bergues, 50

Tel. 26 53 74

IMPREMPTA BAHIA

Carrer Pare Rafel Serra, 21
Tels. 26 27 69 - 26 32 31
S'ARENAL DE MALLORCA

Homes de S'Arenal

En Climent Garau, nascut a Llucmajor i casat amb una algaidina, regenta una hostal de la seva propietat a S'Arenal, l'Hostal Climent. Com que és glosador, quan té qualque cosa a dir, la diu glosant. No fa molt envià una glosa al Rei En Joan al Palau de Mar-i-Vent, el Rei en va estar molt content de la delicadesa d'En Climent que va rebre una carta d'agrimet de la secretaria del nostre monarca. En Climent també es preocupa dels problemes dels obrers i dels petits empresaris i ho diu en les seves gloses.

Vet aquí la glosa dedicada al Rei.

Quisiera poder glosar
Con toma mi energía
Y el valor exaltaría
De Nuestro buen Rei Don
/Juan.

Por ser famoso titán
En dirigir la Nación
Tiene nuestra admiración
Por paz poder disfrutar.

Capitán de les ejércitos
Héroe del Pueblo Español
El Pueblo con todo amor
Ha reconocido tus méritos,
En los difíciles momentos
Se sabe bien enfrentar
Y soluciones sabe dar
Imponiendo sus respetos.

El mes que ve publicarem la glosa dedicada a l'hosteleria.

Comentaris breus

Els curs escolar ha començat. Quasi tots els nins i nines de S'Arenal tenen lloc a una escola o a altra. Lo dolent és que al menys quatre cents allots i al·lotes han d'agafar autobús cap a Ciutat o cap a Llucmajor si volen alfabetitzar-se.

Amb l'ensenyança mitjana encara és pitjor. La totalitat dels joves que fan el batxillerat llevat dels pocs que el fan a la Porciúncula, ha d'anar a fora poble si volen estudiar.

D'Universitat no en demanam; seria massa. Un Institut de segona ensenyança, però, no seria gens sobrer a S'Arenal. Ciutats molt més petites que la nostre com Manacor o Inca en tenen ja fa molts d'anys.

El Real Club de Futbol Mallorca té en projecte la construcció d'una Ciutat Esportiva que consistirà amb un complex de camps de futbol, de tennis, de bàsquet, piscines, etc... Els hotelers de l'Agrupació han fet gestions davant la directiva del Club a fi que aquesta Ciutat se faci a S'Arenal. Des de l'Associació de Veïnats, recolzam l'idea de l'Agrupació d'Hotelers. Aquest complex a més d'afavorir el turisme donaria categoria al nostre poble. Cal tenir en compte que el president del Ma-

llorca és un arenaler. Are té ocasió de mostrar el seu amor al seu poble.

Ha estat adjudicat el manteniment de la Plaça dels Nins i de la Plaça de les Meravelles a la Cooperativa de Parcs i Jardins. Tots els dies feiners podem veure En Gaspar de Ca'n Pastilla que arregla aquests dos llocs tan descuidats els darrers dos anys. A les jardines de la Plaça dels Nins ha sembrat baladres i altres remallers que si són respectats per la mainada canviaran la fesomia de la plaça. Els més grans fariem bé de cridar l'atenció als més petits si no respecten les plantes i fer-los veure que tendran la plaça que es mereixin.

A Ca'n Pastilla els veïnats pareix que es desenten en absolut de la cosa pública. L'Associació Familiar San Antonio de la Platja ha deixat de funcionar ja fa temps.

Quan es decidiran els pastillers a fundar una Associació de Veïnats com Deu mana i fer feina en benefici del seu barri?

A la part nova del Club Nàutic S'Arenal s'han sembrat aquest passat mes de setembre una bona partida de datilers. Enhorabona als directius d'aquesta entitat que col·laboren d'aquesta manera a la campanya verda de S'Arenal.

Ariany inicia el seu camí cap a la independència

Pels mitjans de comunicació hem pogut saber que D. Jeroni Albertí, President del Consell General Interinsular ha rebut una comissió d'arianyers, presidida pel Batle de Petra, per tal d'iniciar el procés d'independència municipal d'Ariany.

Ariany té un milenar d'habitants i està a quatre quilometres de Petra. No té cap torrent que xapi el poble en dos. Té però uns homes i unes dones que estan cansats que els altres decideixin per ells.

No hi ha cap beneit que

estigui content que els altres comanden dins ca seva.

Arenalers, ¡Pastillers! Gent que habitau a les Meravelles, a Sometimes, al Pillari i Ses Cadenes! Gent de Cala Blava i Badia Gran!

Despertau-vos, que el nostre poble té aprop de dues centes mil persones que fan feina o vacances durant una bona part de l'any en el nostre poble.

Recordau-ho! cap beneit està content que els altres comandin dins ca seva!

S'ARENAL DE MALLORCA

CAMI CANTERES, 132, S'ARENAL

TELEFON 2 5005

BUTLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom _____

Adreça _____

Població _____ Tel. _____

M'interessa una subscripció:

☐ Anual 600 ptes.

Forma de pagament:

☐ Rebut domiciliat a un Banc

Banc _____ Suc. _____

Compte n.º _____ Titular _____

☐ Enviaré l'import { Taló n.º _____
Gir Postal _____

Signatura, _____

Per la vostra comoditat (i la nostra)
domiciliem els pagaments al banc.

Els dilluns a les 9,30 En Tomeu Sbert informa des de S'Arenal.

Els dilluns —quan el primera regional preferent ha jugat a casa— a les 15,30 i per F.M. En Mateu Joan dona la crònica esportiva.

Els dimarts a les 13,30 a la veu dels pobles, En Mateu Joan informa des de S'Arenal.

Els dissabtes a les 16,00, REALITAT I FANTASIA a càrrec d'En Miquel Ambrós de S'Arenal.

RADIO POPULAR ES COSA NOSTRA

SE VEN APARTAMENT DE LUXE

3 dormitoris, menjador, bany, escussat, terrassa, gran calefacció, etc.

Informació, telèfon 26 35 02

SE VEN APARTAMENT DE LUXE

AMOBLAT

A primera fila, entre l'Hotel Sant Diego i el Club Nàutic

Informes: Senyor Vila
Telèfon 26 17 50

Energia Solar - Aigua - Calefacció - Gas - Sistemes
d'estalvi d'Energia - Maquinaria de Bricolage

suministres

ARENAL

Amílcar, 18

Telefon 265329

S'Arenal de Mallorca

Arts i oficis d'antany

El poble d'antany era profundament religiós. És un tret irreversible de la nostra història. Tan immers es trobava dins les creences devotes, com ho està el peix dins les immensitats de la mar, en què les aigües l'envolten pels quatre costats. Per als nostres avantpassats gairebé tots els esdeveniments eren una confirmació en aquests sentiments, d'arrels multiseulars, apresos àvidament a la càtedra dominical, de la boca del RECTOR i que gelosament retenien en les entreteles de la seva memòria. No ens han d'estranyar, doncs, aquestes manifestacions, al veure-les repetides en les pàgines del nostre passat.

Tanmateix fórem a temps a presenciar, en la nostra infantesa, moltes d'aquestes vivències que van des de les més genuïnes i ortodoxes fins a altres potser degenerades i supersticioses. Citarem només les Creus de terme, picades en pedra, autèntiques joies, aixecades pels nostres rebesavis a a les entrades dels pobles, davant les quals, al retornar de les feines del camp, es treien devotament el capell mentre recitaven unes breus oracions; les capelletes dins un nínxol de la paret, en algun dels nostres carrers, on s'hi venerava la imatge d'un sant, il·luminada per una breu llumeta d'oli; l'advocació a Santa Apolònia, per alliberar-se del mal de queixal; el pa, que no podia estar girat damunt la taula, perquè "el Bon Jesús no podia estar d'esquena"; el senyal de la creu, fet amb la mà dreta, damunt el pa acabat de fènyer o damunt l'ampla blatera, damunt l'era i a punt d'ensacar, perquè fos més retent; les palmes i rams d'oli-vera, beneïts, enfilats dalt la torre o l'antiga espadanya, o fermats a la coa d'un molí o a la branca de la finestra, perquè no hi pegàs un cap de llamp; una dentadura d'eriçó, penjada al coll de l'infant, "perquè el Bon Jesús donàs un bon talar a les dentetes i que el nin tregués un bon barramet"; la invocació a Santa Bàrbara, durant les tempestes, en què la gent emporuguida davant les forces desfermades de la natura, recitava la següent deprecació

*Santa Bàrbara va pel camp
amb so llum de l'Esperit Sant.*

— Bàrbara, què fas aquí?

*— Tres niguls han de venir,
un de llamps i un de trons
i un de mala ventura...!*

*Que no em toqui cap a mi
ni a cap pura criatura!*

Pare nostro, qui estau...²

Acabam de veure que, en aquesta religiositat del poble, no tot era blat xeixa ni flor de farina. També hi havia moltes porqueres. Tanmateix n'hi havia! Ens referim a aquelles persones, la pietat de les quals sols arribava a "dur un ciri a la Sang", perquè la ventrada de porcellets havia estat escàpola de la pesta o perquè la filla darrera havia superat unes tercianes endemoniades. Una flor no fa estiu, ni una gota amara la terra! Pot ser que en aquelles saons, les pràctiques religioses no fossin les més encertades ni les millors i que alguns no arribassin més enllà de la fe del carboneret. Però hem de concloure que no n'hi havia d'altres. La teologia popular d'aquells temps potser no donàs per a més!

Els nostres estaments socio-laborals de l'Edat Mitjana no podia defugir, en via ninguna, aquest fenomen religiós. Els nostres Gremis, que tant goixaren a la nostra terra, quan havien d'erigir-se en Confraria, una de les primeres ocupacions sèries era la de cercar-se un Patró celestial, que tant podia esser un sant com un misteri qualsevol de la religió, baix de l'advocació del qual es posaven escrupolosament, obligant-se a servir la seva festa com si fos dia de precepte i a assistir a les funcions i cerimònies, en determinats dies de l'any, en tal o qual església o a una processó determinada.

Com a botó de mostra us ne direm alguns només: Els MOLINERS DE VENT veneraven els Sants Innocents; els MOLINERS D'AIGUA Sant Pere tallant l'orella; els CORDEERS tenien per advocada la Bona Samaritana; els VELLUTERS la resurrecció de Llätzer; els CAPELLERS la Cena Eucarística; els MESTRES DE CASES —els PICAPEDRERS actuals— Jesús anant d'Herodes a Pilat; els CARNISSERS Jesús assotat; els PESCADORS Pilat rentant-se les mans; els BOTERS la Verònica; els FUSTERS Jesús tombant davall la creu, etc.³

Els nostre propòsit d'avui és tractar de la Confraria dels honorables SELLERS i BASTERS⁴ —avui en dia SELLETERS— l'antigor de la qual es perd dins la foscuria del passat. Les Ordenances més antigues d'aquest Gremi, que han arribat a les nostres mans, són les de 1545, sense voler suposar amb això que la seva existència no pugui remuntar-se molt més en rera. El nostre Gremi es posà baix de la protecció del "gloriós Sant Bernadí" i per als actes de culte es reunien a l'església de Sant Francesc de la nostra capital. Els SELLERS i els BASTERS formaren un sol Gremi, adoptant per escut —cal recordar que l'heràldica era imprescindible en el món medieval— una Sella de muntar i un Bast respectivament.⁵

Res millor ens ha semblat, per conèixer d'aprop les activitats i els secrets d'aquests Menestrals, que acudir a la botiga d'un dels pocs Mestres SELLETERS, que encara ens resten a la nostra terra. Per a això ens hem dirigit a Mestre Antoni Bonet Riera, que viu i treballa a Santa Maria del Camí. No cal dir-vos la amabilitat i les facilitats de tota casta, els detalls i les informacions, que ens ha dispensat tant per a nosaltres com per als nostres lectors...

JOAN LLABRES I RAMIS

Continuarà

HOTEL IRIS

Te les portes obertes a tothom

Carrer Amilcar, 3

Teléfono: 26 03 50

PAPELERIA NICOLAU

Placa Major, 1
Telefon 265374

Perfumeria-
confecció
- sabateria

Devora

Assegurances
Mare Nostrum

ARTICLES DE BON GUST

CERAMICA,

PORCELANA,

VIDRE

PLAÇA DELS NINS, 21

CONFECCIONS I ARTICLES DE PUNT

Merceria i perfumeria

AMADA

Carrer Berga, 26

Telefons 263374 - 267947

Bodes, comunions Batetjos i Festes

TEBAR FOTOGRAF

Carrer Berga, 26

Telefs. 263374 - 267947

ARENAL - MALLORCA

RADIO TAXI S'ARENAL

SERVEI RAPID

LES 24

HORES DEL DIA

TELEFONS 266550 - 263080

Bartomeu Sbert i Barceló, president de la Federació Balear de Boxa

El president, al igual que una bona partida de directius de la Federació Balear de Boxa són de s'Arenal.

En Bartomeu Sbert és el president, N'Eusebi Pomar el tresorer, i n'Agustí des Forn, En Julià Moreno i En Rafel Vidal són directius i veinats nostros.

Segons les noves normes, la directiva de la Federació ha de fer eleccions abans de final d'any.

Farem unes preguntes a N'En Tomeu Sbert.

—¿Com és que t'aficares dins aquest sport?

—Des de sempre m'ha agradat la boxa. Quan era president de la Federació En Sebastià des Bacomo me posà de vocal de premsa, després quan es va fer la gestora vaig passar a secretari. Dimitit el president de la gestora, automàticament vaig passar a president.

—Així que tu no ets president elegit democràticament.

—Sí, perquè als pocs mesos es van fer eleccions.

—¿Content amb aquests quasi cinc anys d'actuació com a president?

—Com pots veure és un càrrec que no vaig cer-

car, que no esperava ni necessitava, però del que n'estic satisfet.

—Com està actualment la boxa?

—L'afició respon, el problema és la manca de boxadors.

—Que has fet per promoció de la boxa?

—Hem inaugurat clubs a Felanitx, Manacor, Andraitx, Son Roca, Peguera i s'Arenal.

—Fas comptes de presentar-te a les pròximes eleccions?

—De moment no m'ho he plantejat, ni tampoc em preocupa, quan sia l'hora de la directiva i els afiliats decidiran el que sia més convenient.

JOSEP BREIJO I
AMENGUAL

Juan Rafael Fuentes

Vicent Amengual i Nicolau.

Pedro Gaveote Reyes

Josep Ma. Corbi i Pomar

La Unió Esportiva Lactància continua el seu ritme de prearació

Joan Llompart Llull, entrenador dels alevins

La U.E. Lactància, continua la intensa preparació en vistes a començar la propera competició lleugera. En els partits de pretemporada, l'equip Infantil, va aconseguir el segon lloc del Torneig que va organitzar l'Atlètic Son Forteza, eliminant al primer partit l'Atlètic Manacor després va perdre d'Inca per 4-2. Venceren el Sant Jordi dins el seu feu per un rotund 1-3. Després perderen dins l'Antoni Roses, enfront del Patronat a de 3-1, encara que, si hem de dir la veritat, no foren mereixedors d'aquest resultat, ja que arribaren a dominar la

major part del temps de joc. Abans de començar el campionat, participaran al Torneig de Camp Rodó, entre La Lactància, Camp Rodó i altres dos equips a decidir.

JOAN LLOMPART I
LLULL, ENTRENADOR
DELS ALEVINS

Per altre part els Alevins perderen contra el Cide per 2-1 el partit jugat dins el Col·legi del Cide, venceren al Sant Jordi per 0-4 i a l'últim amistós foren derrotats pel Montesión dins l'Antoni Roses per 2-1. Està preparant-se la participació al Torneig

del Camp Rodó en la seva categoria.

Des del passat dia 28 de setembre s'ha fet càrrec de la direcció tècnica dels Alevins de la U.E. Lactància, el ja popular i conegut Joan Llompart i Llull. No cal dir l'alegria que ha produït als xavals aquesta adquisició tan valuosa, donats els coneixements d'En Llompart i la fe que dedica al seu treball.

Els desitjam molts d'èxits en aquesta nova etapa futbolística.

Com és costum nostre, ja publicarem a la revista passada la nostra idea d'anar treient a les seves planes a tota la plantilla

de la U.E. Lactància d'Alevins i Infantils, vet aquí quatre jugadors, d'esquerre a dreta hi podeu veure: En Juan Rafael Fuente Ruiz, porter infantil, que ja va actuar la temporada passada, En Josep Ma. Corbi Pomar, jugador que va militar la temporada passada en els alevins i enguany a passat a formar part dels infantils, i les noves adquisicions d'En Vicenç Amengual Nicolau i Pere Galeote Reyes, als quals desitjam molts d'èxits dins els seu club actual.

ANTONI GIMENEZ I
SANCHEZ

L'Associació esportiva "Bar La Estación"

Avui presentarem als nostres lectors, un altre dels equips de futbol que juguen dins s'Arenal. Es tracta de la A.E. Bar La Estación, equip que participa per segona vegada al torneig que organitza l'Empresa Barceló.

Aquest Club té la seva seu social al bar que du el seu nom al carrer d'En Bergues. La temporada passada va realitzar una campanya molt bona en al seva presentació al torneig, encara que, si hem de dir la veritat, la majoria dels aficionats no pogueren veure els partits ja que el Camp Antoni Roses estava ocupat els dissabtes pels equips del Brasília, Infantils, Alevins i La Lactància. Com que no havia manera de poder jugar els vespres per manca de llum. (una mostra més de la falta que fan unes

instal·lacions esportives a s'Arenal), hagueren de jugar els partits al Camp de Futbol de la Porciúncula, lluny del nucli de població més important de s'Arenal de Mallorca i per tant de l'afició. Enguany, aprofitant el canvi de categoria del C.de F. Brasília, que es troba a tercera regional i juga els partits els diumenges la U.E. Bar Estacions, jugarà els seus partits dins el terreny de joc de l'Antoni Roses, els dissabtes, alternant-se amb els alevins i els Infantils de la Lactància.

La plantilla de jugadors, està composta d'autèntics aficionats, ja que la majoria no ha jugat en categories superiors, està composta per: P. López, J. Pascual, Vicente, López, Ma-

chuca, Valverde, Pablo, Oliva, Rueda, Murriana, Leon, Coqui I, Agustín, Sousa, Chino, Terrones. De la preparació de l'equip se'n encarrega En Manolo Garcies, més conegut futbolísticament per Coqui.

La Junta Directiva, esta presidida per D. Bartomeu Puyol, i la resta està formada pels següents senyors: Angel Fredes, Antoni Gimenez, Joan Planells, Antoni Franco, Francisco Sarmiento, i les senyoretes Josefina Pascual i Glòria Pascual.

Els desitjam molts d'èxits, que serveixin una vegada més per deixar a l'altura que se mereix el poble de s'Arenal de Mallorca.

ANTONI GIMENEZ I
SANCHEZ

En Damià Coll i Pons vol posar en marcha el bàsquet

Ben prest els camp de basquet a s'Arenal de la part de Lluçmajor entrà l'lest. Hem pogut veure els obrers que no s'aturen de fer feina al camp de davant l'Hotel Reina Isabel.

En Damià Coll i Pons, ben conegut entre els aficionats al bàsquet, ha jugat i juga des de fa disset anys al Club P.B.J. de Lluçmajor.

L'any passat ja va entrenar a un grup de nines de l'escola nacional de la part de Ciutat, però ho va haver de deixar perquè els brètols i el vent espenyaven les porteries que quedaven inutilitzades. Ens ha manifestat que tan bon punt aquest camp de la part de Lluçmajor estigui l'lest, te ganes d'entrenar-hi nines i nines de les escoles nacionals en vistes a promoure aquest esport que tant de

bé pot fer a la joventut del nostre poble.

TELEFONS UTILS A S'ARENAL

A la part de Ciutat
Ajuntament . . . 227744
Enllumenat de l'Ajuntament . . . 250017
Bombers . . . 281250
Residència de l'assegurança social . . 289100
Creu Roja de Ca'n Pastilla . . . 264040
Centre Mèdic . 266662
Polícia Nacional . . 091
Polícia Municipal . . 092
Polícia Municipal a S'Arenal . . . 267654
Agrupació d'Hotelers . . . 267654

A la part de Lluçmajor
Ajuntament . . 660050
Oficina de S'Arenal . . . 264071
Bombers . . . 660756
Polícia Municipal . . 660050
Guardia Civil . 264121
Radio Taxi . . . 263080
Parròquia . . . 263265